

HENK HOOGENKAMP,
VASTE COLUMNIST VAN
ONS VAKTIDSCHRIFT, IS EEN
INTERDISCIPLINAIRE SCHRIJVER
DIE IN BOEKEN, LEZINGEN EN
ARTIKELN VOOR DIVERSE MEDIA
DE BALANS ZOEKT TUSSEN
VOEDSELPROTEÏNEN, SOCIALE
INTERACTIES, OMGEVING
EN DE VERSTORING VAN DE
MARKETINGDYNAMIEK.

IN AMERIKA ZEGGEN ZE 'DOUBLE WHAMMY', ALS DE ONHEIL OMSCHREVEN WORDT DIE ZICH MOMENTEEL OVER NEDERLAND UITSTORT. ONS LAND ZIT OP SLOT DOOR STIKSTOFVERVUILING (AMMONIAK) EN DE KOOLSTOFDIOXIDE (CO₂)-UITSTOOT. VOOR DE POLITIEK IS HET DAN LEKKER KORT DOOR DE BOCHT OM DE ZWAKSTE SCHAKEL -DE BOEREN DUS- IN HET NEKVEL TE PAKKEN EN TE ZEGGEN DAT DE HALVE VEESTAPEL MOET VERDWIJNEN. ANDERE OPLOSSINGEN ZOALS SCHONE KERNENERGIE, MINDER AUTO'S EN MINDER BEVOLKINGSDRUK WORDEN WIJSELIJK VERMEDE. OOK HET LAND 'VOLPLEUREN' MET 'VOGELGEHAKTMOLENS' WORDT GEZIEN ALS OPLOSSING, MAAR DAN TOCH IN NIEMANDS ACHTERTUIN.

Dezelfde planeet in een andere wereld

Jammer is wel dat dit soort productiemethoden door de liefhebbers van organische dan wel natuurvoeding met argusogen bekeken worden. Datzelfde geldt eigenlijk ook voor de productie van cultured meat. Mosa Meat uit Maastricht en nog een 40-tal soortgelijke startups overal ter de wereld maken snelle vorderingen met de ontwikkeling van slachtvrij vlees. Net zoals met een hydroponic groenteproductie, kan Nederland zich onderscheiden op de wereldmarkt door de productie van slachtvrijvlees te omarmen. Doen we dat niet, dan is de kans reëel dat wij onze leidinggevende positie op de markt van agrarische producten op den duur gaan verliezen. Nederland kan natuurlijk ook kiezen door de productie af te remmen en meer voeding uit andere landen te importeren. Deze oplossing is in feite het 'exporteren' van onze CO₂- en stikstofproblematiek naar andere landen.

Alles overziend, kunnen we voorzichtig concluderen dat de komende jaren de vleesconsumptie in de westerse landen stagneert dan wel licht gaat dalen. Een goede ontwikkeling. Daartegenover staat wel een enorme stijging van de vraag naar vlees en zuivel in ontwikkelingslanden, zoals sub-Sahara Afrika en Zuidoost-Azië. Hier is sprake van een geweldige inhaalslag nu de lokale bevolking een hoger besteedbaar inkomen krijgt. Als volgevreten consument in de rijke landen kunnen wij niet de moraalridder uithangen en met een opgestoken vinger gaan wijzen dat vlees- en melkconsumptie slecht voor het milieu is. Ondanks alle negatieve geluiden van de WHO, FAO en denktank RethinkX, is het zeer aannemelijk dat de vleesconsumptie -in ieder geval tot 2050- met zo'n 2% per jaar gaat stijgen. Tel uit die CO₂-winst.

Als nettoresultaat van de huidige politiek getinte oplossingen gaat Nederland de huidige leidinggevende positie als exportland van agrarische producten verliezen en op een presenteerblaadje aanbieden aan landen, die het niet zo nauw nemen met de CO₂-uitstoot en stikstofvervuiling. Het is welhaast logisch dat er een herijking van de intensieve vlees- en melkproductie gaat komen. Echter, in plaats van het importeren van deze voeding, zal Nederland de nieuwe vormen van cellulaire biotechnologie moeten stimuleren. En bedrijven zoals Mosa Meat en Perfect Day uit Silicon Valley, die melkeiwit produceren zonder dat er een ouderwetse koe bij komt kijken.

In dit kader kan ook opgemerkt worden dat de anti-GMO-beweging aan het minderen is. Vooral de Amerikaanse millennials (1984-2004) kunnen maar niet genoeg krijgen van de immens populaire plantaardige Impossible Burger, die niet één maar zelfs twee GMO-componenten heeft. Bottom line, als het echt lekker is, dan gaat de consument wél overstag. Zo zie je maar weer eens: de klant heeft altijd gelijk.

Henk Hoogenkamp

Achterliggende gedachten zijn ook het agressief terugdringen van de consumptie van eiwitten van dierlijke oorsprong, zoals vlees, melk en eieren en het promoten van veel meer plantaardige voeding. In principe geen slechte gedachten, want de westerse consument is al jarenlang volgevreten met vlees en anderszins. Minderen kan dus geen kwaad, alhoewel we niet moeten vergeten dat de eiwitdichtheid- en kwaliteit van dierlijke bronnen superieur zijn.

Wetende dat lang niet al het weiland geschikt is voor akkerbouw is de switch van dier nog een hele toer. Simpelweg omdat er meer landbouwgrond beschikbaar moet komen om de sterk toenemende vraag te dekken. Maar ook hier wordt het dringen, want de sterk stijgende bevolking wil natuurlijk ook ergens wonen en het liefst in huizen met 'n tuintje. Of zal de politiek dan maar besluiten de Veluwe te gaan ontbossen?

Oplossingen zijn er zeker wel. Voor groente- en fruitteelt kan er gekozen worden om op grote schaal over te stappen naar hydroponic-technologie. Dit zijn hoge verticale groenten pakhuizen die het produceren van bijvoorbeeld kroppen sla, spinazie en aardbeien mogelijk maken zonder dat er grond aan te pas komt. Deze systemen staan bij voorkeur dicht bij de mensenmassa's en zorgen voor een aanzienlijke CO₂-vermindering, geen lange aanvoerlijnen en door de automatische oogst en verpakking zijn mensenhanden evenmin nodig.